

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K. 12 — Za po godine K. 6 — Za Šibenik na godinu dnošenjem u kuću K. 12 — Za Inozemstvo na godinu K. 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Hrvatska akcija.

Poznato je već svakomu, da je položaj Hrvata, gdje god bili, veoma težak, puno teži, nego se misli. Nagodbom austro-ugarskom taj položaj biva još pogoršan, jer ostajemo razdvojeni kai i do sada, a neprijatelji bivaju sve to jači, sve to bezobjasniji.

Kod nas u Dalmaciji ide se za utvrđivanjem njemačkih vlasti i njemačkih, austrijskih upliva. Tako isto biva u Bosni i Hercegovini, pa i po drugim našim zemljama u ovoj poli monarhije. To širenje i utvrđivanje njemačkih prorijeva vidi se na svakom koraku, i ne treba potražiti dokaza, jer je posve očito svaki i u svemu.

U Banovini se ide za tim, da se utvrdi magjarska politika, i s njom državna magjarska misao. Poduzimaju se sve moguće, da se Hrvatima otme i ono malo autonomije, što imaju. Ni ovo ne treba dokazati, jer su tih nastojanja pune sve naše novine, a što je još gore, tih nastojanja uspejavaju, uzakonjuju se svakim danom.

U kratko rečeno, mi Hrvati smo, gdje god nas je, kao bezpravno roblje ili barem nastoji se, da to postanemo.

Ovo naše stanje, ovo naše razcjepljanje, ovu našu slabost, ovaj naš položaj uzakonjuje nagodba austro-ugarska. Ona daje vlast Njemcu i Magjaru, da k nami prodru i da nas izrabljuju, da nam gospodare, a nami ona svaku vlast oduzimaju, nisu razdvajaju, slabi osimrašuju.

Produljenjem, uzakonjenjem nagodbe, t. j. današnje uredbe, mi postajemo sve to slabiji preneprijateljima, koji postaju sve to jači.

Ovo je sve očito i nami i svim ostatim Hrvatima, pa ipak nema izgleda u bolju budućnost, nema izgleda, da bi mi mogli zapadnjenci uspiješnu borbu, kojom bi stvorili bolje odnosaje za naš narodni razvitak.

Očito je svakomu, da nagodbom ne možemo nego sve izgubiti, a ipak nismo još došli do spoznaje, a još manje do odluke, da ju nastojimo sprječiti. Svi vidimo, da ovako razdvojeni, kako smo, nismo za nikakovu narodnu borbu, a ipak nema kod nas ni volje, ni želje, a ni snage, da započmemos obču narodnu akciju u obrani naših narodnih prava. Znamo, da svak o sebi ne može ništa, nego pače se međusobno slabimo na uhar tudjinskih težnja, a ipak smo tako zadvojeni, tako se medjuusobno nrcvarimo, takovi su stranacki odnosaji kod nas, da se uprav nameće misao, da je sve ovo naše strančenje kao narenuco.

Zar u ovim okolnostima ne bi mogli Hrvati svih mogućih stranaka i svih krajeva složiti se barem u obrani narodnoj? Zar ne bi svi Hrvati mogli biti složni barem u obrani da nas ne sapnu možda za uviek magjarske i becke verige?

Očito je, da bi složna obča narodna akcija bila više nego potrebita, pače da bi bila i uspešna, ali eto te akcije nema, a to je znak, da nema pravog razboru, ni pravog očašćenja.

U Ugarskoj ima naroda potlačenih, koji bi uz Hrvate vojevali rame i rame proti samovolji Magjara; u bečkom parlamentu ima takoder naroda, i stranaka, koji bi mogli pomoći stanovništu Hrvata, — za što se Hrvati dakle ne slože s njima u savez navele i obrane? Za što stranke u domovini, i svim našim zemljama ne bi mogle takovu borbu poduprijeti? Za što narod ne bi tu borbu iz svih svojih žila pomogao, za nju se založio?

Mi mislimo, da bi za ovakovu borbu, za ovakovu akciju bio cieli naš narod, sve njege stranke, kad bi stranke o tom odlučivale, ali znamo, da kod nas vodi sve javne poslove mali broj ljudi, koji se medju sobom nagajaju, nratež, mrze i preziru, sve kako im se proprije. Ovi ljudi imaju za sobom stranke, koje nisu toliko prosvjetjene, ni toliko slobodne, ni toliko sviesne svoje snage i ciljeva, da bi se onim ljudima nametnule.

I tako mi Hrvati znamo se klati medju sobom, a ne znademo se urediti prema vani kao narod svjestan i ponosan. Kod nas radi toga nema jakog otpora, neprijatelj nas razdvojene kvači, a što je najgorje, mi mislimo, da

izpunjammo na ovaj bedasti način svoju narodnu dužnost, a ne vidimo, da hrlimo uprav u prospast, u gozdeni naručaj ojačanih neprijatelja, koji žele, da nas kao narod tako zagriji, da izdahnemo.

Po svim znakovima nagodba će biti primljena, nazakonjena i u Beču i u Pešti, jer što se moglo učiniti sa strane Hrvata propustilo se. U najteži časovima medju sobom smo se klali, samo da ne uzmognemo pred neprijatelja doći kao *cjelina* svjesna svoje snage i svojih ciljeva. Jest, radi toga smo se klali, radi toga se nije htjelo zajedničke akcije. A u istinu samo zajednička akcija u hrvatskom saboru, barem u Banovini može nas spasiti od posvemašnje propasti.

Tamo će biti do brzo užasna borba magjarske države proti državi Hrvatskoj. Hoće li i u toj borbi vladati narodno klanje samo da tadijin predobje našu narodnu stvar?

Parlementarno izvješće.

Beč, 6. studenoga.

Proračun za godinu 1908.

U jučerašnjoj je sjednici zastupničke kuće vlada podastra proračun za godinu 1908., kai i budžetni provizori za prvi šest mjeseci.

Ministar finacija Korytovski izlaže u jučerašnjoj sjednici preko dva sata bilanc za g. 1908. Proračun prikazuje potrebitost od kruna 2.133.823.108 prema pokriću od K 2.145.774.774, tako da ostaje pretička od K 1.951.638.

Proračun potrebitina za "Parlament" veći je nego prije u iznosu od K 502.800.

Ministarstvo nutrnjih posala treba većih izdataka u iznosu od K 5.446.189.

Proračun ministarstva nastave i bogoslovija ustanovljen je za K 16.658.366 više nego u prošloj godini.

Za nastavu industrijalne struke odlučeno je više K 2.670.048. Za pučke škole kruna 1.475.046, što će biti uloženo u gradnji novih škola, u proširenju već postojećih, u podukci i pripomoći učiteljima, u poboljšanju poljoprjedelske poduke.

Proračun ministarstva trgovine povećan je za K 5.963.428 prema prošloj godini. Ovaj iznos treba za povećane troškove pošte, brzjava i sličnih radnja.

Državni prihodi uredjeni su tako, da će izvrsni porezi biti veći od lanjskih za K 11.385.500.

Prihodi carinarski bit će veći od lanjskih za K 2.140.000.

Prihodi potrošarine ustanovljeni su za K 10.132.110 više nego u prošloj godini.

Prihodi duhanske rezije uredjeni su za K 7.700.000 više od lanj.

Razdoba pretičaka.

Posebnim člankom finansijskog zakona odlučeno je pretičke razdijeliti na sledeći način: Za sve potrebe državne željeznicu K 57.000.000; za telefonsku mrežu K 6.000.000; za izvanredni fond uređenja vodâ i zemljišta K 4.000.000; za pomoći industriji i izvoz K 1.800.000; za unaprediti klinike u bolnicama K 8.000.000; za pripomoći crvenom krizu K 300.000; za utešljiti fond za gradnju zgrada za državne činovnike K 40.000.000; za istu svrhu za radnike na solinam K 1.000.000; napokon za zavode poljopravljanja mladeži K 500.000.

Dalmacija u državnom proračunu.

Državni proračun pogledom na Dalmaciju sadržaje na prvom mjestu stavku izvanrednih trošaka za policiju u iznosu od K 8000.

Na drugom se mjestu nalaze² stavke za gradnju cesta u Dalmaciji. Iste su naznačene kako sledi: za uređenje potoka Rupetina u splješkom kotaru K 4000; za popravak i proširenje erarnog puta od Grkova, do crnogorskog graniča kod Grahova, K 60.000; za gradnju mosta na rieci Cetini kod Baleka vrličkoj občini, K 4000; za gradnju mosta preko karinske rieke, K 40.000; za gradnju državne ceste kod Malog i Velikog Zrca, K 37.000; za gradnju spojnog puta između Omiša i Poljica K 20.000; za gradnju puteva na otoku Visu, K 30.000; za gradnju puteva na otoku Korčuli, K 10.000; za gradnju puteva na otoku Korčuli, K 27.600; za gradnju puteva na poluotoku Luštica od Porto Rose preko Guraševića sve do državnog drama, K 30.000; za gradnju puteva na otoku Braču, K 45.000; za gradnju puteva na poluotoku Pelješcu, K 48.000; za gradnju puta od Živogošća preko Drvenika, Zaostroga, Gradača i Plaine do državnog drama kod Novihela s planinom stazom do na Mali Prolog K 60.000; za popravak tako zvanoj rimskog puta kod Imotskog, K 8000; za gradnju puta na otoku Korčuli, K 24.000; za gradnju puta od Lepetana preko Tivta i Mrđevca do Radovića, K 30.000; za gradnju vozni put od Ojurića preko Morinja na Risan, K 60.000; za popravak i proširenje erarnih cesta od Risna preko Perasta i Dobrote do Kotora, K 60.000; za popravak i proširenje erarskog puta od Bečića, preko Lastve i Sutomore do granice riečice Željeznicu, K 85.000. Ove su stavke na račun ministarstva unutrišnjih posala kao izvanredni izdatci sve do svrhe prosinca godine 1909.

U načelu ministarstva za bogoštovlje i načelu ministarstva za gospodarstvo i trgovinu putuju na ovaj bedasti način svoju narodnu dužnost, a ne vidimo, da hrlimo uprav u prospast, u gozdeni naručaj ojačanih neprijatelja, koji žele, da nas kao narod tako zagriji, da izdahnemo.

Po svim znakovima nagodba će biti primljena, nazakonjena i u Beču i u Pešti, jer što se moglo učiniti sa strane Hrvata propustilo se.

U najteži časovima medju sobom smo se klali, samo da ne uzmognemo pred neprijatelja doći kao *cjelina* svjesna svoje snage i svojih ciljeva.

Jest, radi toga smo se klali, radi toga se nije htjelo zajedničke akcije. A u istinu samo zajednička akcija u hrvatskom saboru, barem u Banovini može nas spasiti od posvemašnje propasti.

Prvi put u povijesti Hrvata, da se u istu svrhu još izvanredna svota od K 1.800.000.

Ovo su sve izvanredne stavke u ovogodišnjem austrijskom proračunu, da su većinom u isti uvedene prama vladinoj osnovi za podnignuće Dalmacije. Proračun je učinio dobar utisak na naše zastupnike, no tim nije rečeno da će oni u pitanju nagodbe popustiti od svoga stanovišta ministru predsjedniku dr. Becku.

Ovaj eksposé proračuna ministar je počeo ugovorom, u kojem kaže, da će vlast doći u susret svim potrebam ekonomskim i prosvjetnim kao nijedna vlast do sada.

Ministar obećaje, da će do malo prikazati kući osnovu vrhu poreza zadružna ekonomičnih i industrijskih, kao što i vrhu gradnje dalmatinskih željeznic, koje će biti započete god. 1908.

Ministar kaže, da je državna financijska i ekonomična snaga dobra u svakom pogledu i obećaje dobro budućnost. Ipak ministar opominje, da se drugih novih tražnja ne postavlja.

Ministar izliže poskupljenje novca na novčanom tržištu i upliv američke krize na trgovacki život u Evropi, te ustanovljuje, da je bečka bursa, uslijed njezinog sustegnutog držanja, pokazala prema američkoj krizi nezavisnost i snagu. On pripisiva napeto stanje na novčanom tržištu velikim emisijama zajmova na svjetsku bursko-englezkog rata, a osobito rata rusko-japanskog.

Ministar misli, da mu ne će biti potreba učiniti zajmova, premu je parlament glasovao velikih kredita.

Zadatnik najglavniji finansijske uprave stoji u tom, da se stvari sigurni finansijski temelj pomoći novih izvora prihoda, da se uzmognu rješiti velika pitanja, koja zanimaju občenitost, a načinsko uredjenje pokrajinskih finansija i osiguranja radništva u nemoći i starosti. Tomu da će služiti nagodba sa Ugarskom.

Ministar svršava pozivajući komoru, da svrši razpravu o proračunu u ustanovljenom roku. — Govor ministra Korytovskoga učinio je dobar utisak.

Povišenje vojničkih plata.

Na početku je sjednice zast. Steiner predao preni predlog o povišenju častničkih plata, kao i onih prostih vojnika. U predlogu se zahtjeva: da se vlast stavi u doticaj sa ratnim ministrom, te da u kratkom roku podneste kući zakonsku osnovu vrhu povišenja vojničkih plata. Prešnje je bila priznata predlogu, a na koncu razprave predlog je bio jednoglasno primljen. Zast. Steiner je član kršć. socijalne stranke, koja je ovim predlogom pokušala dovesti Magjare u nepriliku u pitanju povišenja častničkih plata. Kako je naime poznato, pred nekoliko je dana Dr. Wekerle u konferenci zajedničkog ministarstva izjavio, da se Ugarska ove godine ne može upuštati u razpravu o povišenju častničkih plata. Radi ove je njegove izjave ministar rata morao napustiti probitnu namjeru, da od delegacija već ljetos traži povišenje častničkih plata. Čim su u javnosti prodri glasovi, da je ratni ministar morao popustiti zahtjevu Dra. Wekerla, u častničkim se krugovima počeo pojavljati uverenje, da su Magjari svemu njihovu jadu krivi. Kršćanska je socijalna stranka u zgodan čas upotrijebila prigodu da demonstrira proti magjarskim zahtjevima u ovom pitanju; ona je preko zast. Steinera podnijela spomenuti preni predlog kući, koji zahtjeva uz povišenje častničkih plata također i povišenje plate za proste vojnike. Ovomu su se prešnom predlogu priključile sve stranke parlamenta, i tim pokazale vojničkim krugovima, da se uredjenje njihovih plata ne može još prizvesti radi magjarskog odpora.

Današnji položaj u parlamentu

je mutniji, nego li je do sada ikad bio odkad u kući sjede pučki zastupnici, tako da nitko ni sa vlastinje strane ne zna kako će se razbistriti maglušina, koja pokriva parlament s dvora, a unutri duši koliko vlast, toliko zastupnike. Njemački agrarci i kršćanski socijali

neće da znadu za imenovanje zast. Prašeka ministrom poljodjelstva. Izbor Dra. Kramara za predsjednika odbora za nagodbu uznemirio je krčanske socijale, koji su htjeli da naovo mjesto bude izabran član njihove stranke, bivši ministar zast. Wittek.

Iz „Sveze južnih Slavena“.

Većerašnjim vlastom dolazi iz Budimpešte odaslanstvo hrvatske delegacije. Sutra će u jutro obdržati zajedničku konferenciju sa „Svezom“. Na podne bit će u čast odaslanika priredjen sobot u svratištu „Heller“.

Rekonstrukcija kabineta.

Budu li krčanski socijali slijedovali rekonstrukciju kabineta, to se u njihovim krugovima proneste glasovi, da će oni zahtjevati dva mesta u kabinetu i to predsjedničku stolicu i onu bogoštovljiva i nauke.

Sveobći učiteljski sastanak.

Beč, 3. studenoga.

Ne samo dalmatinsko učiteljstvo, već svaki prijatelj narodne prosvjeti i napredka očekuje je da radoznašću ovaj sastanak. Znalo se već tko ga priredeće i za što. S toga je i interesovanje bilo občeno, s razloga, što je učiteljstvo po svoj carevinji znalo sebi prući simpatije puka i novinstva.

Tačno u 10 sati jutrom dne 2. tek, m. u dvorani bečkog učiteljskog društva otvoreno je sastanak. Predsjednik je podujim govorom iztakao važnost sastanka i podao rječ izvestitelju. Ovaj je potanko nanišao sve potežkoće, koju su skopčane sa stalištem učiteljskim. Obazre se na cijelokupno austrijsko učiteljstvo, koje je sa malom iznimkom svagdje slabo ili neznačno, nagradjeno. Sva nastojanja učitelja, da im pomognu zemaljski sabori, ostala su bezuspješna. Sabori se nisu odazvali, kako su mogli, i kako je bilo nužno. Učitelji su kućibuli i sa plaćom su ponizeni. Donosi zaglavak, po kome je pozvana država, da uredi učiteljske plate, koje će odgovarati onima četrtiju reda nižih činovnika. U tu svrhu sastaviti će se predlog da se izmjeni § državnog zakona od g. 1871., po kome će država pokrajnjama naknaditi suvišnji potrošak za povišenje učiteljske plate. Izvještaj je mnogo puta bio popraćen pljeskavanjem i občim odobravanjem. Zaglavci su jednoglasno usvojeni. Određen je odbor, koji će podnijeti ministru finansija i prouštje ovaj predlog.

Nakon govora izvestitelja pozdravili su zbor predstavnici učiteljstva po narodnosti. Oni su već prije sastanka međusobno zaključili sporazum, da po jedan govor. Tako su sjeverni Slaveni: Česi, Poljaci i Rusini imali svoje, a Južni Slaveni: Hrvati, Srbi i Slovenci svoga u osobi zaslужnog učitelja L. Jelenca, predsjednika „Saveza južno-slavenskih učitelja“. Učitelji rumunjski i tal. narodnosti poslali su takodje svoje zastupnike. Veliku je senzaciju proizvela izjava predstavnika rumunjskih učitelja iz Bukovine, koji je iznio žalostno stanje tamoznjeg učiteljstva, iztaknuve kako oni još od god. 1903. očekuju, da im se potvrđi povisica plate, koja je već glasovana. Skupština je izjavila želju, da se učiteljstvu u Bukovini što prije pomogne.

Pri kraju predsjednik je sa zadovoljstvom konstatovao, da su na skupštini pristupili skoro

sve učiteljska društva, jer ih je predstavljeno 350, sa 800 svojih predstavnika. U svim ovim društvinama imade u Austriji udruženih 50.000 učitelja. Obzirom na ovaki broj i snagu, on je uvjeren, da će učiteljstvo izposlovati zakon, koji će možda obezbediti bolju i sretniju budućnost. Ako bismo, veli on, škrtili na učiteljstvu, otvorili bismo vrata razvratu i tamnicama.

To se posvjedočilo svagdje, gdje je prouštje bila zabačena. Prosvjete pak, kao ni pravog napredka ne može biti ondje, gdje učitelj nije materijalno obvezan. Videć toliki odziv i jednodušnost pri tom i prisutnost zastupnika na carevinskome viču bečkom, on je podupno uvjeren, da će uspijeti. Kad je pak posle govora pojedinih zastupnika konstatovao obče pristajanje, zahvalio je zastupnicima, koji su se potrudili i odlikovali skupštini svojim prisustvom, te zaključio uz obće odobravanje, da makar bud s kakvom načinom, mora se protidjeti ovim predlogom.

Pored učitelja bilo je prisutno nekoliko učiteljica. Jedna je od njih govorila, iznoseći predlog, da se i učiteljice upozrene sa platom učitelja, što je dakako i učinjeno.

Nakon govora učitelja pitali su rječ prijatelji zastupnici na carevinskome viču. Južna slavenska svezna, u kojoj su zastupnici iz Dalmacije, poslala je takodje svoga zastupnika u osobu časnog Blažinika. Naši delegati iz Dalmacije učitelji Petranović i Karadole, pošto ga nisu našli doma, poslali su mu u ime dalmatinskog učiteljstva zahtvalnost zbog prisutstva, preporučujući se unaprijed naklonitosti narodnih predstavnika.

Kada su zastupnici redom počeli da govorile, izjavljajući u ime svoje i kluba pristajanje, te obetavajući da će u parlamentu poduprati zaglavke skupštine, među učiteljstvom nastalo je neopisivo razpoloženje i odobravanje. Svakog gledišta iztakao je nuždu, da se učiteljstvo prije pomogne na način dostojan i pristajan. Govorili su po strankama: Pernerstorfer, socijalni demokrat; mladočić: Stranski; Lisjak, česki nacionalni socijalist; Engel, njem. nacionalac; Spenuš, Rusin; baron Hock, njem. naprednjak i još neki. Ostali, koji su se bili privrđivali da će govoriti, odustali su s razloga, što je već bilo kasno doba, ali su ipak izjavili svoju solidarnost.

Računajući na prisutne zastupnike, te na njihov broj po klubovima, učiteljstvo se može nadati povoljnem uspjehu sa ovog prvog sveobčeg sastanka. Kvome broju valja još nadati da one brzojavnim pozdrave narodnih zastupnika, koji su zbog blagdana bili odsutni u Beču, ali su ipak pozdravili skupštinu i običali podporu.

Zastupnici krčan, socijalne stranke i oni poljskoga kluba nisu prisustvovali skupštini ni osobno, ni po svojim predstavnicima. Ne zna se pod izvještino kakvo će oni zauzeti stanovništvo, kada dodje na red u parlamentu učiteljskog pitanja. Ali, sudeć po njihovoj abstinenčiji, izgleda, da će biti protivni, ili nastojati, da se stvar ovlačenjem zabaci. Ovakva nagadanja možda su preuranjena, ali svakako ni oni ne bi imali razloga, da se iz stranačkih pobuda protiv jednom čisto humanitarnom predlogu, koji bi napokon izpao na tenu popularnosti, koju uživaju medju svojim istomjšnjicima.

Čempresa i kucajući na željezna vrata, žalostno pogleda onaj ružičasti sag, što je milost božja razastrala povrh zadnje boli ljudskoga roda.

Djevojka, služeći već kakvo zlo, motrila je kako se približava ona blidea i slabu osobu, koju je vodio pod ruku neki gospodin u crno odjeven, što ga je dobro prepoznala; gledala je kako nestalo hodo i kako se upućuje prama onom kutu grobišta, što ga je samo svojim držala.

Gonjena nekom neklonljivom silom, ona ih je u nekoj daljini sve na mahove sliedila i svakojakih se tužnih misli priličala.

Ona crna i tužna prikaza zaustavi se do groba, u kojem je počivao njezin ljubimac, pa sva protreće od silnoga ganuća, vrisne u bolno jecanje i pane na bielim mramor.

Oblak tame prikrije oči jadne djevojke, koja je sve to motrila, pak očuti neku osobitbu silu u grudima. Hrapavi joj se glas pojavi u grlu, a s pruženim rukama nemilo je lamala po zraku. Jako trzanje ukoči joj telo, ali ne podlegne, već svojom snagom predobje tu pravulu čuvstva i ostade mirna, gledajući onu, koja joj je uzelu mjesto, koja joj krade njezino zlato, pa se umetnu u njihovo mistično pirovanje.

Djevojka je i nadalje gledala kako se ona polumrtva prikaza pridigla na koljena, pak tužno spružila ruku, da ubere cvjet hrisantema, što je stršio povrh zelenog lišća.

Najgora drugarica pogleda u okolo i protne. Na pogled onog osamljenog mjeseta prestraši se radi smrti, što je toliko željila u svrhu, da se zdrži sa svojim miljenikom, pak očuti kako joj je slaba ova želja smrtna ljubavi.

Najgora drugarica pogleda u okolo i protne. Na pogled onog osamljenog mjeseta prestraši se radi smrti, što je toliko željila u svrhu,

da se desilo već više puta, da su mnoge stranke, inače briedi težaci, bili više puta štetovani, jer kad su došli da produlje dozvoli za pećenje rakije, nisu našli gosp. Galzignu, a međutim je bio dakako minuo rok za postigne takovog produljivanja.

Pitamo mi sada: Je li sve ovo opravданo, dobro, zakonito? Može li sve ovo odobriti nadležna carinarska vlast? Vladina „Smotra“ ima rječ!

Kaštel Šućurac.

(O dvostrukoj platci občinskoga tajnika.) Ni tajnik občine glavnoga dapače dukalnoga grada Zadra, ni isti tajnik zemaljskoga odbora kraljevine Dalmacije ne primaju plaće, koju prima tajnik občine Kaštel Šućurac sa tek malo više od dvije tisuće stanovnika. Od prvoga kraljevskog izloženstva, ili tačnije, novotvarja dotičnog činovnika, c. k. financ. vodje, Uveo je on nešto, što nikad nije obstajalo ni vredilo u Rogoznicu.

Pred njekoliko dana iznenadila je cijelo mjesto čudna njeka novotvarja ovdješnjeg c. k. carinarskog izloženstva, ili tačnije, novotvarja dotičnog činovnika, c. k. financ. vodje. Uveo je on nešto, što nikad nije obstajalo ni vredilo u Rogoznicu.

Odprije su uviek dolazili u Rogoznicu brodovi, da krcaju vino preko jamat i poslije nje, i to ne samo pod varoš Rogoznicu nego u kojemudrago mjesto Rogozničke luke, kao n. p. u Stupin, u Ražan, u Čelinu, u Luku itd. To ukrcavanje sledilo je nesmetano makar i za više dana, a kad bi se svršilo, dotični bi brod došao pod carinarski ured na pregledanje, prijeđao bi odnosne uredovne izprave i krenuo da plaća.

Sad od jednom ne smije više tako biti. U posljednjoj dobi iznasaо je mjestni upravitelj c. k. carinarskog izloženstva g. Galzigna, da svako ukrcavanje u luci Rogozničkoj, pa bilo na koju tačku, mora biti od njega istoga službeno pregledano, i da mu za tu pregledbu patri pristojbina od 4 K na dan, koje mora da mu plaća.

Na ovaj način očito je da se od Rogoznice moraju odbiti svu kupcu vina, koji za ovu novotvariju, za ovu novu daju nisu nikad odprije čuli nit o njoj sanjali, a moraju se odbiti, jer kadikad kupac dodje sa dva i tri broda krca, ja dok svak načrta može da prodje i kraj 15–20 dana, te prama tome kupac mora da izplati gosp. Galzignu preko 100 kruna, da uđe na mrežu nikto plaćao. — Pitamo, mi, iko će pod takim uvjetom dolaziti više u Rogoznicu da krcaju vino.

Ovako novoizmijenjeno kontroliranje ukrcavanja vina osim nevedene tegobe, daje razložito povoda još jednoj tegobi, na koju se cijela Rogoznica punim pravom mora da tuži. — Gosp. Galzigna ako hoće da tu kontrolu vrši, mora da ide, i to u istinu i ide — van otoka na ona mjesa oko Luke, gdje se vino krca, te ako se to krcanje obavlja na više tačaka, mora da sve to obude i da u tome izgubi dobar dio dana. Traje li krcanje više dana, što je vrlo obično, tad on mora da za više dana izostane iz mjesa, gdje mu je ured, gdje se on mora nalaziti svakog dana u uredovne satove na službu stranaka. Služba jednog činovnika nije nikad tako uređena, da dok vrši nešto nuzgredno mora da zanemari ono, što mu je glavno i za što je baš postavljen. A to se upravo događa s gosp. Galzignom. On da umzogne vršiti to novoizmijenjeno kontroliranje, da umzogne dobivati onu pristojbini od K na 4 na dan od svakog kupca vina, zatvara carinarski ured u Rogoznici i pušta da stranke čekaju njega, dok se povrati sa novoizmijenjenoj svog športa.

Vesti.

Iz „Hrvatskog Sokola“. U nedjelju večer na 7½ pozvani su članovi Sokola na družtvenu zabavu, koja će se držati u družvenoj dvorani. Između ostalog predstavljat će se i vesela igra „Kinematograf“.

„Šibenska Glazba“ svirat će u nedjelju na 11 sati pr. pod na obali. Program je koncert: 1. Koračnica (Král), 2. Ouvertura k operi „Le Calife de Bagdad“ (Boieldien), 5. Valčik „Sanjivi ideal“ (Fučík), 4. Fantazija iz opere „Les Hugenots“ (Mayerbeer), 5. Hrvatska koračnica (Zajc).

Kad izadije ono dvoje posjetitelja, gvozdena se rešetka zatvori muklom zvekom, kao da tim hoće zaprijeti da ono posvećeno mjesto ne oskrvne bezbožni rukom, a tada je bijelo mramora još jače zasjalo i porađovalo se posljednjim zgrajljiva sunca.

Mir je sada bio povraćen, ali neki potajni i kobni jad počeo je da duši izvor svakog dobra.

Prošlost je bila uništena, a budućnost ugrožena.

Pod pritiskom ljubomorne neobuzdane strasti onaj jedini cvjet grobišta ožalostio i prigušio glavu, kao što i zapušteno cvijeće u liehama grobišta.

Djevojka se je mučila, što ne može doskoci onome ulazu, koji je morao da dođe, pak je tega težko bilo njezino očekivanje, te je prolazila po tjesnim puteljcima i motrila preko željezni vrata onaj sumračni dugi put čempresa, koji je drugo mogla da postane?

Najgora drugarica pogleda u okolo i protne. Na pogled onog osamljenog mjeseta prestraši se radi smrti, što je toliko željila u svrhu, da se zdrži sa svojim miljenikom, pak očuti kako joj je slaba ova želja smrtna ljubavi.

(Svršit će se.)

Prosjeđna izjava. Mjestni učiteljski zbor svih javnih pučkih škola i građanske preko "Učiteljskog Društva" objelodano je prosjeđnu izjavu, kao odgovor svemu onome, što je sa stanovite strane u posljednja doba bilo putem javne stampe izneseno proti pućkim školama kod sv. Franje. Izjava je izcrpljiva, energična i dosljedna; kako se i dolikuje pućkom učiteljstvu, koje je i ovom prigodom dokazalo, da je na svojoj visini i da znade i raniti ugled svog staleža i škole.

Ostro pucanje. Jučer je u jutro bilo potušano vježbanje u ostrom pucanju iz topova sa tvrdjave Sv. Nikole van Šibenske luke. Izmetnuto je 6 hitaca pravcem prama zapadu.

Negzoda. U sredu popodne oko 3 sata na Poljanici kod kapelice išla je sa obale putem Matija udovica pop Nike Ercegović Klamuk iz Rogoznice; u to proleti tuda kolima Niko Grubišić Krstić, uz kojega je sjedio Vice Kraljević Matić iz Konjevra, sluga kod Šimuna Tarle, i to tako naglo, da jedna žena nije uspjela ukloniti se. Konj je jedan bacio na zemlju, a onda su kola — srećom prazna — prešla preko nje. Priskočiše Mila Kundus, kočijaš, Špiro Gulin i drugi, te pridgoše Matiju Ercegoviću svu krvavu po glavi i po rukama. Odmah je bila pregledana od liječnika Dr. Drinkovića, koji je našao da joj je slomljen mali prst lieve ruke, desna ruka da joj je satrvena, a na glavi s desne strane da je dosta težko ozledjena. Bila je prenesena u pokrajinski bolnicu. Niko Grubišić izjavio je, da nije mogao ustaviti konje i da je Matiju Ercegović vikao da se ukloni.

Brzojavna zahvala Zemaljskog Odbora. Kako je poznato, na samu vijest, da je u ugovoru ili u nagodbi između Austrije i Ugarske bila osigurana izgradnja željeznicke, koja bi Dalmaciju spojila sa središtem Europe, i bez pobližeg proučavanja stvari, Zemaljski Odbor smatrao se je dužnim, da najlepše zahvali predsjedniku Becku. Takova manifestacija, uvez u obzir i vrieme i okolnost, pod kojim je sledila, ni spada među one obične konvencionalne čestitke i izjave, na kojim se ne može temeljiti kakva dedukcija političkog smjera i zamaša. Je li Zemaljski Odbor namjeravao da onom brzojavkom stvari u političkom pogledu kakav prejude, kako neki tvrde, ne marimo sad izražavati, iztičemo samo činjenicu, da se brzojavci pripisuju sa mnogih strana politiku važnost, jer u sastini ista sadržava pristajanje na cijelo djelo nagodbe, te da je ista većka vlada tako shvatila brzojavku, kad se je odmah potrudila, da je doneše do znanja široke javnosti.

Skoro sve naše novine blago ili oštro osudile su taj korak Zemaljskog Odbora, koji, kano stalni upravno-ekzekutivni odbor zemaljskog zaustavlja, imao bi biti vjernim tunacem osjećaja i težnja zemlje u svojim manifestacijam, a izbjegavati sve one, što tim osjećajim i težnjama ne odgovara.

I mi smo s naše strane dali izražaju negovanju, što je ona brzojavka pobudila u našoj zemlji, ali pri tomu smo i ostali. Nismo radi nje napali pojedinog člana Zemaljskog Odbora, jer nam je poznato, da pri njegovim vičećanjima odlučuje većina prisutnih članova, kao obično na svakom zboru, i da se način i tok vičećanja i glasanja, po postjećim ustanovam, oduzmije kontroli i sudi javnosti.

Preprućili bi i tražili bi od ukupnog Zemaljskog Odbora, da se čuva izjava, koje mogu naskoditi i samom ugledu zemlje, i prouzrokuju negodovanja i uznemirenja. Njegova je zadužba označena u zemaljskom ustavu, pa ne smije da segne preko nje.

Novi atentat na glagoljicu. Imali bi objelodaniti odulji članak o najnovijem napadaju na glagoljicu, navlastito u zadarskoj biskupiji, ali ne čemo, jer tu stvar prepustamo biskupima i svećenstvu. Preporučivalo se utvrditi, da se svjetovnjaci tim ne bave, da je obrana glagoljice u dobrim rukama, da se, pišući o njoj po novinama, škodi stvari. Po tom bolje je ne pačati se u stvar, nego je dosta preporučiti biskupima, da gledaju na svršetak po onoj resipce finem.

Noć Matošić iz Splita, mladi daroviti te- nor pokušao je prošlih dana sreću kao operni pjevač u Trstu u "Politeama Rossetti" u Puccinevoj operi "Tosca". Poludio je krasan uspije, na kojemu im da u prvom redu zahvali svojim vrednim učiteljima Ravasiu i našemu Hatzetu. Matošić čeka slapa budućnost na tom polju, bude li se revno i dalje usavršavao, što mu od svega srca želimo, čestitajući mu na prvim uspjesima.

Namjesnik se odreće? „Pokretu“ javljuju iz Beča iz pouzdanih izvora, da će se namjesnik Preuv. g. Nardelli odreći svoga mjesto. Spominje mu kao eventuale nasljednike sav. Tončića i bar. Chilumeckog mladića.

Sjedište novo ustanovljenog parobrodar. društva, kako čujemo, nije još za stalno ustanovljeno. Nije se još stalno odlučilo za Trst, a sa nekih strana se izviše, da bi sjelo tog društva moglo biti Zadar. Što moramo, na žalost, iztaknuti jest, da je društvo Rismundo najviše radio da sjelo bude Trst. Ovoliko dozna- jemo se pouzdane strane, i to javljamo, neka je svakomu svoje.

Ratna luka. Gledate ove luke vojna je oblast podjeljena mnenja. Jedni bi ju hteli sa graditi u Poljudu, a drugi u Salduuu kod Trogira, za koje je mjesto bio i pok. Maksimljan.

Nouostonovljeno Učiteljsko Društvo u Supetru na Braču obdržavalo je na 1. tek. m. svoju prvu glavnu skupštinu. Prisutna, su bila 24 člana od 38 upisanih. Predsjednik Manzon i iztaknuo je u svom pozdravnom govoru korist udrživanja i svrhu društva, a tajnik Bezerić izvjestio je o radu društva. Kačić je čitao razpravu o mjestnom učit. konferencijama. Zaključeno je, da se zapita izjednačenje plaća učitelja i učiteljice, da se beruva učitelja izjednačenje sa berišima državnih činovnika četvrte zadnjih razreda, da se prevremena učitelj. služba ubroji u mirovinu, da se cijela služba snizi na 30 godina, da se mirovine urede prema mirovinama državnih činovnika i njihovih udovica. Primljena je i rezolucija u pogled zagovaranja učiteljskih interesa sa strane stranačkih skupina, te da učiteljstvo bude zastupano na pokrajinskom saboru. — Ovo su većina ciljateljstva u Dalmaciji za koje se ono zauzimljuge budu po pravu i pravici uvažene.

Upravna okružja. Javlja se, da su kod ministarstva unutarnjih posala već skoro gotove preliminarne radnje za reformu administrativne službe. Glavni problem ove reforme bila, bi podjela na upravna okružja, koja, osobito u Českoj, bit će baza za narodni sporazum između Čeha i Niemaca, jer će prama tomu rešiti i pitanje jezika. Biće . . .

Narodni radnici u Puli. Na 3. ov. m. ustanovljuju puljski radnici i rođoljubivo svoju "Narodnu radničku organizaciju". U "Narodnom Domu" je bilo sve natjecano. Puljski Hrvati sagradili su živih junaka i probudjenih narodnih svetih, bedem, na kojem će se od sada slobodna i bojevita vijati hrvatska trobojica, da vodi naš narod u zadnje bitke za ponovno osvojenje naše istarske đedine. Predsjednik nove organizacije izabran je odlični rođoljub g. Lacko Kriz.

"Sviest" muslimanskih Hrvata. Učeća mladež muslimanske vjere na sveučilištu u Beču osnovala je u Beču društvo, nazvani ga imenom "Sviest". "Sviest" imade svrhu, da radi "oko nacionalnoga osvješćenja naših muslimanskih Hrvata". Evala braći muslimanima u rođoljubnog tom dječovanju.

Sedamsto godina bit će godine 1909., dakle za dve godine, što je grad Varaždin postao slobodnim kraljevskim gradom. Građuva o tom izpravu, koja je pisana latinskim jezikom, a izdana je godine 1209. Varaždinci misle godine 1909. ovu sedamstogodišnjicu svečano proslaviti i izdati spomen spis na tu svečanost.

Onima koji se sele u Ameriku. Upozorujemo sve, koji misle otići u Ameriku, da za sada ne polaze, jer je tamo velika novčana oskuđica, te su mnogi radnici zbog toga iz raznih fabrika odpušteni.

Knjegina Marya Lubomirska. U jednom smo od prošlih brojeva navele nekoliko brojaka iz statiske českog rada u Beču, od kojeg se u istinu plaše sami Niemci. Nu osim Čeha u Beču rade i Poljaci živao oko toga, da se poljska djeca ne izgube u njemačkom morju. U Beču već oduljeg vremena obstoje dvije poljske pučke škole. Kako su u zadnje vreme u drugom i dvadesetom predjelu grada naseljeno množstvo Poljaka, to su njihova djeca bila prisiljena da polaze njemačke pučke škole. Da se ovu djecu oslobođeni njemačke kulture bečki su Poljaci oduljeli na granici drugog i dvadesetog okružja utemeljili školu i javnu čitaonicu. Rečeno, učinjeno. Škola su i čitaonica bile otvorene, a provalo ih se ukupnim imenom "Kraljica Hedviga". Na čelu ove akcije stoji poljska knjeginja Marya Lubomirska.

Kanonik Lukaszkiewicz izdao je svoje pripovesti u skupu pod naslovom "Skice" te je čisti prihod namenio gradnji i podignuću poljskih pučkih škola u Beču.

Nove banknote od 20 kruna biti će dostavljene do svrhe travnja 1908. a na 1. svibnja 1908. stavit će se promet. Novih će banknota biti tiskano 30 milijuna.

Najnoviji kitajski trust. Ne samo Japanci, nego i Kitajci se čudovatom brzom, amercaniziraju i moderniziraju te su u New Yorku ustanovili pravi Chop Suey trust. — To se je tamo tako udomačilo, da su po svim mjestima nastali takozvani chop suey restauranti.

Sada su Kitajci ustanovili Oriental Chop Suey Co. sa glavnicom od 100.000 da tokopuju sve veće restaurante u velikim gradovima i da ustanove poseban trust. Trust je organiziran u New Jerseyu.

Treći kongres jugoslavenskih književnika i novinara održat će se u Ljubljani, i to po svoj prilici mjeseca jula prigodom velike svećnosti, koja će se pridružiti u slavu 400-godišnjice Primoža Trubarja.

Nova Zajčeva opera. Jedva što je maestro gosp. Ivan pl. Zajc uglaždlio operetu "Seoski plemić", koja će se doskora pjevati u zagrebačkom kazalištu, komponira novu operu u 3 čina "Narodna garda". Libreto je i opet od gosp. Široje. Radnja je uzeta iz bune godine 1848., kadno bila u Zagrebu ustrojena "Narodna garda". Autor je po historijskim vrelima iznovo lica i dogodaje, koje je izprekidao šalom i karakteristikom one dobe, u kojoj su rodoljubne pjesme razpljavile srca. Zajedno sa sunjanskim surčanjima i dijačkom legijom krenula je zagrebačka garda u Varazdin, a pripreva za boj se u opereti odigravaju. Sam maestro Zajc veli, da će glazba biti lijepa nego u "Zrinjskom", pa ako mu zdravije posluži, bit će do konca veljeća sa skladbom gotov.

O izboru Ferdinand I. za hrvatskoga kralja na Cetinu 1. siječnja 1527. Cima 30 filira, Zagreb, 1907. Izdanje knjižare i papirnice u korist kluba Cirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drugi) Zagreb, Preradovićev trg br. 4. Ne davno smo javili, da je knjižara "kluba Cirilo-Metodskih zidara" izdala važnu i poučnu historiku radnju prof. Dra. Ferda Šišića o Kolomanu i Hrvatinu god. 1102., a sada eto opet nam je oglasiti nov jedan dragocjen prilog na samo po političku hrvatsku prošlost, nego jedan od stozernih kamena, našeg džavoprovognog prava. U toj su malenoj knjižici, koja je upravo trajne vrijednosti, sačuvena dva izvještaja Ferdinandovih poslanika na cetskom saboru i njihovom povratku u Beč. Iz prvega se vidi, kako je sabor tekao, a iz drugoga, kako se on dojnjio, onih Hrvata, koji nisu sudjelovali na saboru. Mi ovu važnu, a tako jeftinu knjižicu najtoplje preporučamo svima onima, kojima je na sruču ne samo prošlost, nego i budućnost ugrožene nam hrvatske domovinе. Vanjski naručitelji dobivaju knjižicu franko, ako doznače gospodarskemu poslužiti.

O izboru Ferdinand I. za hrvatskoga kralja na Cetinu 1. siječnja 1527. Cima 30 filira, Zagreb, 1907. Izdanje knjižare i papirnice u korist kluba Cirilo-Metodskih zidara (Šimunić i drugi) Zagreb, Preradovićev trg br. 4. Ne davno smo javili, da je knjižara "kluba Cirilo-Metodskih zidara" izdala važnu i poučnu historiku radnju prof. Dra. Ferda Šišića o Kolomanu i Hrvatinu god. 1102., a sada eto opet nam je oglasiti nov jedan dragocjen prilog na samo po političku hrvatsku prošlost, nego jedan od stozernih kamena, našeg džavoprovognog prava. U toj su malenoj knjižici, koja je upravo trajne vrijednosti, sačuvena dva izvještaja Ferdinandovih poslanika na cetskom saboru i njihovom povratku u Beč. Iz prvega se vidi, kako je sabor tekao, a iz drugoga, kako se on dojnjio, onih Hrvata, koji nisu sudjelovali na saboru. Mi ovu važnu, a tako jeftinu knjižicu najtoplje preporučamo svima onima, kojima je na sruču ne samo prošlost, nego i budućnost ugrožene nam hrvatske domovinе. Vanjski naručitelji dobivaju knjižicu franko, ako doznače gospodarskemu poslužiti.

Učiteljski interes u Zagrebu. Učiteljski interes u Zagrebu je učiteljski interes u Zagrebu.

Očišćeno i izbijstveno vino pretoči se za tim u zdrave i malo zasumprene bačve.

Da se preduzmete optovjedovanje pojave ove mane, dobro je vino pretočiti češće u zdrave zasumprene bačve, a ako u vinu imade pre malo vinskih kiselina, tada treba ovakvo vino krizati sa takovim vinom, koje sadržava više vinskih kiselina.

Istina je, da kod racionalnog postupanja sa vodom, ova mana ne će se moći pojavit, ali umjesto je nastojati da se odstrani sve zvuke koji su povodom ovoj vinski mani.

Vina sa ovom manom dadu se takodje izbijsteti i sa procijenjivanjem (filtriranjem), te uslijed raznih upriva, lako da se kod vina optovjedovati pojavi ova mana, s toga je bolje liečiti ga sa čišćenjem, nego sa filtriranjem.

Sve ovo što je napomenuto gledje ove vinske mane vredni i za rakiju, jer kiseline i veće rudne soli, koje se u rakiji nalaze, razvaraju željezne tvari, ako su takovim u dočicaju dodaju, te se često događa, da rakija u kojoj imade previše tih željeznih tvari u sebi, promjeni svoju boju u boju naličnoj željeznoj hrdji.

U okolnostima kada se koje godine u vencoj mjeri pojavlja lug (Oidium Tucherii), te načaje potreba, da se grožđje po više puta mora sumporavati, tada na grožđu ostaje više ili manje priljepljenog sumporognog praska, a onda naravno da i u dropu vinskog ostaje veći dio sumpora. Ovaj sumpor kod pečenja (destilacije) rikati vrlo štetno djeluje na razvodbu bakra, od koje kovine su većim dijelom napravljeni kotlovi za pečenje rakije.

S toga je vrlo potrebito često kroz vreme destilacije sve djelove kotla, a osobito hladilo oprati mlakom vodom, da se prepreči da sumpor kis odviše ne razvrti bakrene djelove kotlova.

Sve ovo napomenuto u dobroj volji, e da se prepreči ova mana promjene boje i kod vina i kod rakije, a ako se gdje god pojavila da se izbijsteti, kako sam spomenuo.

NAŠE BRZOJAVKE.

Beč. 9. Ministru predsjedniku Becku uspijelo je odstraniti ministarsku kruz i osigurati venu u parlamentu za austro-ugarsku nagodbu.

Beč. 9. Rekonstrukcija Beckova kabineta izvršena je tim što su u nju kao novi ministri Ebenthal, Ebenhoch za ministra poljoprivrede, Gessmann za ministra rada, te Peschka kao njemački, a Prašek kao češki ministar zemljak bez listice.

Berlin. 9. Car Vilim sa suprugom poduzeo je putovanje u Englezku.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)

Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Biograd, dne 27. listopada 1907.

Br. 2198.

OGLAS.

„Kod c. k. gospodarskog ureda u Biogradu pri moru, imade raspoloživih 1500 kvintala sjena dobre vrsti uz cienu od K. 9.—, i 1000 kvintala slame uz cienu od K. 4.50 sve u balama, postavljeno franko obala Biograd.“

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; ekskomptuje mjenice, finansira trgovske poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica

K. 1.000.000

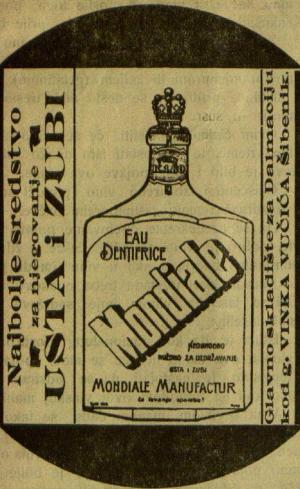
Priručna zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razreternice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obrčeno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod žrtvenja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragi kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

NE ČITATI

samo već kušati se mora
davno prokušani medicinski

STECKENPFERD - - -

od llijanova mleka SAPUN
od BERGMANNA i Druge, Draždani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom BERGMANNOVA SAPUNA
od llijanova mleka da se lice oslobođi od sunčanih pješčica, da zadobije bijeli teč i nježnu kožu. Pretpлатni komad po 80 para u drogariji VINKA VUČIĆA ŠIBENIK.

Banka Commerciale Triestina

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz $2\frac{3}{4}\%$,
" " 15 " $3\frac{3}{4}\%$,
" " 30 " $4\frac{1}{4}\%$.

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim. (sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz $2\frac{1}{2}\%$,
" " 30 " $2\frac{1}{2}\%$,
" " 3 " $3\frac{1}{2}\%$.

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatinik ulazi u kriestop 15.og Novembra i 10.og Decembra o.g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatinjak od $1\frac{1}{2}\%$.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatinjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mještajnih računa, mjenica glasečih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavnije gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjizice na štednju uz dobit od $3\frac{1}{2}\%$.

Ötvara tekuće račune u raznim vrednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mješta inozemstva, odrezački i izrijebaniih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Görlic, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje kreditne listove na sva mješta Monarhije i inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatinjak.

Daje predujme na vrijednostne papiere, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranja (Contirungs-Lager).

Preuzimlje u pohranu i upravljanje: Uobi sigurnosti, koja pruža najveću garantiju protiv kojih mu dragi pogibeli provale i varte i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravlja istih.

Osiguraje vrijednote proti gubitcima žrtvenja. Banka Commerciale Triestina.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučit p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, batočtinama, svoju krasnu uredjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrstne, a od mnogih priznate u svim veličinama

— svieće od pravog pčelinjeg voska —

kao i finog crvenog tamjana.

Prodajem dobra vrcanog — po zdravlje — koristna meda Klg. po K. 1:20.

Kupujem uz dobru cenu u svim kolikočama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspremniše, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svaki trgovac koji ne
oglasuje svoju robu, ustupa
mjesto svojim takmacima, koji
glasaju.

HRVATI,
sjetite se družbe
sv.
Cirila i Metoda.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
Vlastiti zgradu.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: ekskomptuje mjenice, daje predujme na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčenje kupovne i izdrijebane papiere uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavnija tržista monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrađuju.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjesnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvihi hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

NOVO
ustanovljena
Hrvatska Tiskara
u Šibeniku
(ulica Stolne Crkve).

papira, zaručnih i
vjencanih objava,
osmrtnica i sve druge
u tu struku zasjecajuće
radnje.
Jamči za tačnu i
moderну izradbu uz
posve umjerene cene.